

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt

Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

Projekttitlel

Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge.

Projekt resumé

Aarhus Kommune har en særlig udfordring ift. unge hjemløse og er den by i Danmark med relativt flest unge hjemløse, sammenlignet med indbyggertallet. Derfor har byrådet defineret en målsætning om at halvere antallet af unge hjemløse mellem 18-24 år på 5 år – fra 172 i 2019 til maksimalt 86 i 2024, og der er igangsat en række Housing First-baserede indsatser.

Aarhus Kommune har igennem længere tid prioriteret Housing First-indsatser kombineret med beskæftigelsesrettede indsatser. Med indsatsen ”Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats ift. hjemløse unge” ønsker Aarhus Kommune at intensivere indsatsen på en række parametre. Ønsket er at igangsætte parallelle og mere intensive indsatser indenfor en kortere tidsmæssig horisont end normalt. Deltagerne tilbydes bolig og tilknytning til en virksomhed parallelt og indenfor en kortere tidsperiode end normalt, samtidig med at deltagerne fra starten understøttes af en række støttende tiltag i boligen, på arbejdspladsen og i fritiden. Forventningen er at sandsynligheden for succes øges, da kortere ventetid, parallelle indsatser og løbende relevant støtte øger momentum, og giver indsatsen mulighed for at fastholde deltagerens motivation.

Konkret er ønsket metodisk at afprøve en intensiv indsats, hvor man kombinerer Housing First med Job First og personlig støtte efter CTI-metoden (Critical Time Intervention). Derudover er der fokus på oparbejdelse af netværk, både på arbejdspladsen og i fritidslivet. Både bolig og tilknytning til en virksomhed tilbydes inden for 3 måneder. Konkret betyder det, at boliggarantien speedes op fra 6 måneder til 3 måneder, og at der er garanti for at deltagerne, via en virksomhedskonsulent og et netværk af lokale virksomheder, bliver tilknyttet en virksomhed inden for 3 måneder. Bolig og tilknytning til en virksomhed kan kun fastholdes, hvis deltagerne modtager relevant støtte i boligen, på arbejdspladsen og i fritiden. I bolig og fritid vil der blive koblet personlig støtte på deltagerne baseret på CTI, og på arbejdspladsen vil der være løbende opfølgning fra en tilknyttet virksomhedskonsulent og en frikøbt virksomhedsmentor.

Oparbejdelse af netværk er en hjørnesteen i indsatsen, da vurderingen er, at netværk, både i fritiden og på arbejdspladsen, er forudsætningen for succes. Der vil derfor fra starten blive arbejdet på at styrke deltagerens sociale kompetencer og ressourcer, sociale og familiære netværk samt integration i lokalsamfundet. Introduktion til forskellige ungefællesskaber i byen bliver også en integreret del af indsatsen. Særligt i forhold til fællesskaber på arbejdspladsen, så ved vi fra tidligere undersøgelser, at en stor andel af

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

tidligere hjemløse ikke formår at fastholde beskæftigelse. Hvis denne tendens skal knækkes, er det vurderingen, at opnåelse af et arbejdspladsfællesskab for den enkelte er en grundforudsætning for en fremtidig tilknytning til arbejdsmarkedet. For langt de fleste mennesker er det fællesskab, man oplever på en arbejdsplads, en integreret del af den enkeltes netværk og selvforståelse. Opnåelse af og deltagelse i et arbejdsfællesskab bliver derfor også en vigtig hjørnesteen for fastholdelse og succes for deltagerne. For at understøtte denne grundtanke tilstræbes, at 2-3 unge i projektet tilknyttes samme virksomhed, sådan de udover arbejdspladsfællesskabet også opnår fællesskab med andre unge i samme situation.

Støtten i bolig, på arbejdspladsen og i fritiden reduceres, efterhånden som deltagerne bliver selvkørende og oparbejder netværk. Der er således fokus på at understøtte deltagernes selvstændighed og tage udgangspunkt i deltagernes egen oplevelse af deres støttebehov via en empowerment- og recovery-tilgang.

Hvordan foregår indsatsen konkret?

Målgruppen for indsatsen

Indsatsen henvender sig til ca. 45 unge mellem 18 og 29 år, som er hjemløse, eller som er i akut risiko for at blive hjemløse, og som samtidig har andre udfordringer, der rækker udover hjemløshed. Det kan f.eks. være psykisk sygdom, misbrug eller andre sociale vanskeligheder. Med udgangspunkt i at bostøtteindsatsen baserer sig på CTI, vil målgruppen typisk være unge med lettere eller middelsvær psykisk sygdom og/eller lettere eller middelsvært misbrug.

Visitation

Medarbejdere under driftsområdet Unge, Job og Uddannelse, som er den del af Magistraten for Sociale Forhold og Beskæftigelse i Aarhus Kommune, kommer løbende i kontakt med unge mellem 18 og 29 år, som er hjemløse eller som er i akut risiko for at blive hjemløse. Når projektet *Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge* bliver igangsat, bliver det muligt for medarbejderne, efter dialog med den enkelte unge, at aftale en visitationssamtale med projektet. Til visitationssamtalen vil projektets medarbejdere afdække den unges forhold, herunder:

- Motivation for og mål med at indgå i projektet
- Hvilke udfordringer har den unge udover manglende bolig, herunder f.eks. arbejdsløshed, manglende uddannelse, misbrug, psykisk sygdom, gæld, svagt netværk og andre sociale problemer
- Har den unge ønske om permanent bolig
- Har den unge et ønske om at indgå i et forløb med henblik på uddannelse og beskæftigelse
- Er pågældende indstillet på at indgå et forløb med relevant støtte i bolig, på arbejdspladsen og i fritiden.

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt

Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

- Er pågældende indstillet på at oparbejde netværk på en arbejdsplads og i fritidslivet.

Ved visitationstidspunktet skal det vurderes, at den unge gennem en 9-måneders CTI-indsats vil kunne blive i stand til at klare sig selv og fastholde boligen med hjælp fra netværk og lokalmiljøet, evt. med supplerende almindelig § 85-bostøtte. Derudover skal det vurderes realistisk, at den unge vil være i stand til at indgå i et virksomhedsrettet forløb med henblik på evt. ansættelse på ordinære eller særlige vilkår.

Vurderer projektet den unge i målgruppen for indsatsen, og er den unge motiveret og indstillet på at indgå i de forskellige elementer af projektet, starter den unge projektet.

Deltagelse i projektet

Efter opstart i projektet inviteres deltagerne til ét eller flere koordinerende møder med medarbejdere i projektet. Udgangspunktet for møderne er en forventningsafstemning både i forhold til mål og proces. Der er i forventningsafstemningen fokus på deltagernes egne målsætninger og understøttelse af, at disse mål nås, via de støttemuligheder projektet stiller til rådighed. Ud fra forventningsafstemningen laves der en personlig handleplan (SL § 141), som anviser en plan for, hvornår deltagerne kan forvente at blive tildelt en bolig, og hvornår deltagerne kan forvente at starte i et virksomhedsrettet forløb. Den personlige handleplan vil tillige, efter inddragelse af deltagerne, fastlægge hvilke relevante støtteindsatser, der iværksættes for at fastholde deltagerne i egen bolig og i det virksomhedsrettede forløb.

Hovedelementerne i handleplaner for alle deltagere vil være:

Indsats	Hvornår igangsættes	Ansvarlig	Støtte
Egen bolig	Inden 3 måneder	CTI medarbejder og Den Sociale Boligtildeling	CTI medarbejder
Tilknytning til virksomhed	Inden 3 måneder	Virksomhedskonsulent	Virksomhedsmentor Virksomhedskonsulent
Oparbejdelse af netværk	Løbende fra projektstart	CTI medarbejder Virksomhedsmentor	CTI medarbejder Virksomhedsmentor
Øvrigt støttebehov, eks. misbrugsbehandling og psykiatrisk behandling	Løbende fra projektstart	CTI medarbejder	CTI medarbejder

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt

Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

Visitation til egen bolig

Visitation til egen bolig sker inden 3 måneder fra deltagernes start i projektet. Der er indgået en aftale med Den Sociale Boligtildeling i Aarhus, som gør, at projektet kan forvente at disponere over boliger til deltagerne inden 3 måneder. Konkret betyder det, at boliggarantien speedes op fra 6 måneder til 3 måneder.

Støtte efter CTI – metoden

Ved etablering i egen bolig modtager deltagerne bostøtte efter CTI-metoden. CTI-metoden er kendetegnet ved en intensiv kontinuerlig indsats i 9 måneder centreret omkring en koordinerende støtteperson (CTI-medarbejderen). Deltagerne bliver med andre ord tilknyttet en CTI-medarbejder som, udover at have en koordinerende rolle i forhold til sammensætningen og udførelsen af borgerens CTI-forløb / personlige handleplan, også vil være en gennemgående støtteperson, der yder social og praktisk støtte. Udover bostøttefunktionen vil CTI-medarbejderen således være understøttende og koordinerende i forhold til, at den unge deltager i de elementer, som er en del af den personlige handplan. Elementer, som CTI-medarbejderen kan have fokus på, er f.eks. deltagelse i misbrugsbehandling og psykiatrisk behandling, deltagelse i det virksomhedsrettede forløb (i samarbejde med virksomhedskonsulent og virksomhedsmentor) samt fokus på at opbygge netværk ved at styrke deltagerens sociale kompetencer og ressourcer, sociale og familiære netværk samt introduktion til forskellige ungefællesskaber i byen og integration i lokalsamfundet.

Udgangspunktet for CTI-støtten er, at det skal være individuelt tilpasset borgerens behov og ønsker, og at borgeren selv skal være en del af processen, for at den kan lykkes. Metoden bygger derved på tilgange såsom recovery og empowerment, der har fokus på at understøtte borgerens selvstændighed, og tager udgangspunkt i borgerens egen oplevelse af behovet for støtte.

CTI- metoden er evidensbaseret og er afprøvet i forhold til hjemløshed både nationalt og internationalt. Dette gælder eksempelvis i et randomiseret amerikansk studie, som viser, at det at være en del af et ni måneders intensivt CTI-forløb mindsker borgerens risiko for tilbagefald til hjemløshed målt ved opfølgning 18 måneder efter påbegyndt CTI-forløb¹. I en dansk kontekst er metoden ligeledes afprøvet i forhold til hjemløse som et led i den nationale hjemløsestrategi 2009-2013. Evalueringen heraf viser, at 88 pct. af de borgere, der har modtaget CTI-støtte i forbindelse med strategien, har en bolig ved endt forløb.

Der henvises i øvrigt til Socialstyrelsens manual for Critical Time Intervention (CTI)²

¹ Susser m.fl., 1997

² [Socialstyrelsens manual for Critical Time Intervention \(CTI\)](#)

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

Deltagelse i en virksomhedsrettet indsats

Tilknytning til en lokal virksomhed vil ske inden 3 måneder fra deltagernes start i projektet. Den til projektet tilknyttede virksomhedskonsulent vil via eget og Aarhus Kommunes allerede oparbejdede virksomhedsnetværk sørge for at indgå aftaler med lokale virksomheder omkring forløb ved virksomheder. Der vil typisk være tale om virksomhedspraktik, som efterfølgende kan overgå til løntilskud, læreplads, ordinær ansættelse eller ansættelse på særlige vilkår mv. Med henblik på at understøtte deltagerne i forhold til varetagelse af arbejdsopgaver, lære skrevne og uskrevne regler på arbejdspladsen samt introducere til kolleger og arbejdsfællesskaber mv. frikøbes en medarbejder på virksomheden. Pågældende medarbejder vil komme til at fungere som virksomhedsmentor og vil være deltagernes daglige kontaktperson. I det omfang det er muligt, vil deltagerne blive tilknyttet virksomheder, som jobcenteret har en partnerskabsaftale med, og hvor der derfor er mulighed for at 2-3 unge kan være på samme virksomhed. Det vil give deltagerne mulighed for at opnå et fællesskab med andre unge i samme situation. Derudover har virksomheder med partnerskabsaftaler typisk erfaring med unge, som har tunge problemstillinger, der er sammenlignelige med de problemstillinger, deltagerne i projektet vil have. Det betyder, at virksomhederne ikke vil være fremmede overfor unge med udfordringer ift. hjemløshed, psykisk sygdom, misbrug eller andre sociale vanskeligheder. Virksomhederne vil derfor være vant til at rumme, håndtere og hjælpe udsatte unge videre i livet. Udover den daglige kontakt med en virksomhedsmentor vil der løbende være opfølgingsmøder, hvor deltager, virksomhedsmentor og virksomhedskonsulent følger op på forløbet, herunder progression ift. opsatte mål.

Den virksomhedsrettede indsats er baseret på Aarhus Kommunes virksomhedsstrategi, som er baseret på Job First principper:

- Udsatte borgere får fodfæste på arbejdsmarkedet ved at komme i gang på en ordinær arbejdsplads. Job First sætter fokus på en virksomhedsrettet indsats parallelt med sociale indsatser og behandlingsindsatser. Man bliver klar til arbejdsmarkedet på arbejdsmarkedet.
- Når udsatte borgere løser relevante arbejdsopgaver på en arbejdsplads som en del af et kollegialt fællesskab, opnås afklaring af jobmål og udvikling af motivation og arbejdsidentitet. Man bliver motiveret til at arbejde, når man udfører rigtige arbejdsopgaver og har et kollegialt fællesskab.
- Alle kan bidrage. Langt de fleste udsatte borgere har mulighed for at bidrage på arbejdsmarkedet i form af ordinære timer eller ansættelse på særlige vilkår, hvis det rette jobmatch bliver etableret, og der bliver taget de nødvendige hensyn på arbejdspladsen. Arbejdsevne og arbejdskapacitet er noget, der udvikles over tid, ved at man bliver inkluderet i et arbejdsfællesskab.

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

Job First-metoden er evidensbaseret og er afprøvet i en lang række forsøg og vidensprojekter, hvor udsatte borgere med fysiske og psykiske udfordringer på langvarig offentlig forsørgelse har deltaget. Job First-metoden er derudover dokumenteret i et kontrolleret forsøg i 15 kommuner gennemført af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i perioden 2016-17.³

Oparbejdelse af netværk

Oparbejdelse af netværk er en hjørnesteen i indsatsen, da vurderingen er, at netværk, både i fritiden og på arbejdspladsen, er forudsætningen for succes. En VIVE-undersøgelse fra 2019⁴ viser, at langt de fleste udsatte danskere drømmer om en meningsfyldt hverdag, hvor de kan blive en del af et fællesskab. Gerne et arbejdsfællesskab, hvor de har en funktion og oplever, at de bidrager med noget. Derudover giver mange udsatte borgere i undersøgelsen udtryk for, at de mangler nære relationer og føler sig ensomme og isolerede i hverdagen, og at de har et meget sparsomt socialt netværk og oplever at stå alene med deres problemer. Vurderingen er, at forudsætningen for at hjemløse unge formår at fastholde bolig og job er, at de oparbejder netværk både i arbejdslivet og i fritidslivet. Projektet tager derfor udgangspunkt i et mål om at oparbejde netværk i både arbejdslivet og fritidslivet.

CTI-medarbejderen vil fra starten af forløbet arbejde på at styrke deltagerens sociale kompetencer og ressourcer, sociale og familiære netværk samt integration i lokalsamfundet. Derudover vil CTI-medarbejderen introducere deltagerne til forskellige ungefællesskaber i byen, herunder foreningslivet. Målet er, at de unge oparbejder et stærkt netværk af familie og venner, som kan fungere som ståsted og platform, når tingene er svære. Oparbejdelse af et stærkt netværk betyder måske også, at deltagerne skal forlade eksisterende svage netværk, hvor der er fokus på misbrug mv. På den måde bevæger man sig mod en normalisering, hvor deltagerne kan spejle sig i nye bekendtskaber, som kan vise vejen frem i forhold til at leve livet på en anden måde.

For langt de fleste mennesker er det fællesskab man oplever på en arbejdsplads en integreret del af den enkeltes netværk og selvforståelse. Opnåelse af og deltagelse i et arbejdsfællesskab bliver derfor også en vigtig hjørnesteen for fastholdelse og succes for deltagerne. Som nævnt ved vi, at de fleste udsatte borgere, som står udenfor arbejdsmarkedet, har et ønske om at få et arbejde og blive del af et arbejdsfællesskab, hvor de har en funktion og oplever, at de bidrager med noget. Dertil kommer, at en stor andel af tidligere hjemløse ikke formår at fastholde beskæftigelse, selvom de kommer i egen bolig. Hvis denne tendens skal knækkes, er det vurderingen, at en håndholdt virksomhedsrettet indsats til opnåelse af beskæftigelse og et

³ Virksomhedsrettet indsats giver udsatte ledige større tilknytning til arbejdsmarkedet, [STAR 2018](#)

⁴ Mary Fonden, TrygFonden og Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE), 2019: "Bag om Fællesskabsmålingen – en kvalitativ undersøgelse af social eksklusion og social deltagelse"

Indsatsbeskrivelse – Socialt investeringsprojekt

Tidlig og intensiv beskæftigelsesrettet indsats for hjemløse unge

arbejdspladsfællesskab er vejen frem. For at understøtte denne grundtanke om fællesskab tilstræbes, at 2-3 unge i projektet tilknyttes samme virksomhed, så de udover arbejdspladsfællesskabet også opnår fællesskab med andre unge i samme situation.

Afsluttende bemærkninger

Støtten i bolig, på arbejdspladsen og i fritiden reduceres efterhånden som deltagerne bliver selvkørende og oparbejder netværk via en empowerment- og recovery-tilgang. Dvs. efterhånden som deltagerne opnår tryghed, kompetencer og netværk i forhold til at være i en dagligdag med egen bolig og job, som er understøttet af netværk i både arbejdslivet og fritidslivet, udfases støtten. Det betyder, at CTI-medarbejder, virksomhedskonsulent og virksomhedsmentor gradvist træder tilbage og lader den unge være så selvhjulpne som muligt. Der kan være unge, som vil have behov for almindelig § 85 bostøtte efter endt indsats, og der kan være unge, som har behov for at læne sig op ad en mentor på arbejdspladsen efter endt indsats, men udgangspunktet for deltagernes fremtidige liv er at understøtte deres selvstændighed mest muligt.